

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีกับทฤษฎีแห่งประมวลรัษฎากร
ในการคำนวณกำไรสุทธิของนิติบุคคล

นางสาว สุนีย์ ชัยภิญโญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-133-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015899

i 10304472

DIFFERENCES BETWEEN ACCOUNTING PRINCIPLES AND PROVISIONS OF THE REVENUE CODE
RELATIVE TO THE DETERMINATION OF NET PROFIT OF LEGAL ENTITIES

Miss Sunee Chaipinyo

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-133-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีกับทฤษฎีแห่งประมวลรัษฎากรในการ
คำนวณกำไรสุทธิของนิติบุคคล

โดย

นางสาว สุนีย์ ชัยภิญโญ

ภาควิชา

การบัญชี

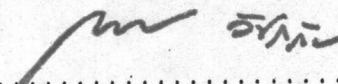
อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ฝั่งเสกข์ จิมโฉม

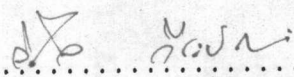
นายวิชัย จิ้งรักเกียรติ

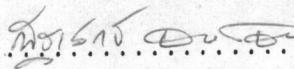

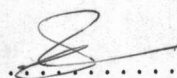
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

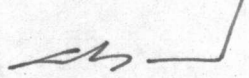

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ดาวร วิชราภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ วิไล วีระปรีย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ฝั่งเสกข์ จิมโฉม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(นาย วิชัย จิ้งรักเกียรติ)

..... กรรมการ
(นาย เจริญ ชฤติมานนท์)

..... กรรมการ
(นาย ทรงเดช ประดิษฐ์สมานนท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สื่อนี้ ชัยภิญโญ : ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีกับบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรในการคำนวณกำไรสุทธิของนิติบุคคล (DIFFERENCES BETWEEN ACCOUNTING PRINCIPLES AND PROVISIONS OF THE REVENUE CODE RELATIVE TO THE DETERMINATION OF NET PROFIT OF LEGAL ENTITIES) อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ธีรุตเสกข์ ฉิมโฉม
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : นายวิชัย จึงรักเกียรติ, 259 หน้า.

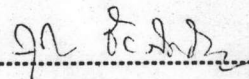

การศึกษาความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีกับบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรในการคำนวณกำไรสุทธิของนิติบุคคลนี้ทำขึ้นเพื่อศึกษาหลักการบัญชีรับรองทั่วไปรวมถึงวิธีปฏิบัติทางบัญชีในประเทศไทยเปรียบเทียบกับบทบัญญัติต่าง ๆ ในประมวลรัษฎากร รวมทั้งศึกษาวิธีที่นักบัญชีเลือกปฏิบัติเมื่อเกิดความแตกต่าง บัญหาที่เกิดขึ้น และแนวทางแก้ไข

ผลการศึกษาดังกล่าว มีความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและวิธีปฏิบัติทางบัญชีกับบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรในหลายเรื่องด้วยกัน อันอาจมีผลทำให้งบการเงินแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานต่างไปอย่างมีสาระสำคัญ ถ้านักบัญชีปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรแทนการปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป อย่างไรก็ตาม ผลจากการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามเพื่อพิสูจน์สมมติฐานว่า นักบัญชีส่วนใหญ่จะเลือกปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรในการจัดทำบัญชี แทนที่จะยึดหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปในกรณีที่มีความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีกับประมวลรัษฎากรนั้นปรากฏผลว่า นักบัญชีส่วนใหญ่ คือร้อยละ 73 เลือกปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป เมื่อมีความแตกต่างดังกล่าว โดยให้เหตุผลว่าต้องการให้งบการเงินแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานโดยถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป แต่ได้พบว่าความได้เปรียบเสียเปรียบทางภาษีอาจมีผลต่อการเลือกใช้วิธีปฏิบัติของนักบัญชี กล่าวคือเมื่อวิธีปฏิบัติตามหลักการบัญชีทำให้กิจการต้องเสียเปรียบในเรื่องภาษีอากร ร้อยละ 48 ของนักบัญชีจะเลือกปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร ในขณะที่ร้อยละ 44 ของนักบัญชีเลือกปฏิบัติตามหลักการบัญชี

สำหรับผู้ที่เลือกปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปนั้น เมื่อพบว่ามีความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปกับบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งทำให้การเลือกปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปจะต้องเสียเปรียบแล้ว ร้อยละ 36 ของนักบัญชีจะเปลี่ยนมาเลือกปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร

นอกจากนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 79 มีความเห็นว่าควรมีการปรับปรุงกฎหมายภาษีอากรให้สอดคล้องกับหลักการบัญชี และมีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนหนึ่งซึ่งมีเพียงร้อยละ 7 ไม่ทราบถึงความแตกต่างดังกล่าว จากผลการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหานี้ในหลายประเด็น ซึ่งข้อเสนอแนะส่วนใหญ่เป็นไปในแนวที่ให้มีการแก้ไขประมวลรัษฎากรให้สอดคล้องกับหลักการบัญชีมากยิ่งขึ้น หรือให้การปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปไม่ทำให้เกิดความเสียเปรียบทางภาษี นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะให้มีการเผยแพร่และพัฒนาความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีกับบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร โดยสถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานของนักบัญชีโดยทั่วไป ยังให้ข้อมูลที่ได้จากนักบัญชีถูกต้องเป็นที่ เชื่อถือ

ภาควิชา การบัญชี
สาขาวิชา การบัญชีทั่วไป
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมเพียงแผ่นเดียว

SUNEE CHAIPINYO : DIFFERENCES BETWEEN ACCOUNTING PRINCIPLES AND PROVISIONS OF THE REVENUE CODE RELATIVE TO THE DETERMINATION OF NET PROFIT OF LEGAL ENTITIES. ADVISOR : NATASEK CHIMCHOME. CO-ADVISOR : WICHAI JEUNGRAKKIAT, 259 PP.

The objective of the thesis is to study generally accepted accounting principles (GAAP) including accounting practices in Thailand, and the provisions of the Revenue Code, in order to identify differences between GAAP and the tax law, and to determine whether accountants would choose to follow GAAP or the tax law in the preparation of financial statements where differences exist, as well as the problems involved, and then to recommend possible ways in which the problems may be resolved.

The results of the study indicate that there are many differences between accounting principles and provisions of the Revenue Code which could lead to the preparation of financial statements on the basis of the tax law in preference to GAAP and consequently the financial statements may be materially misstated. However, from the results of the study which aimed to test the hypothesis that "the majority of accountants prefer to follow the provisions of the Revenue Code in the preparation of financial statements rather than accounting principles where there are differences between accounting principles and provisions of the Revenue Code", it was found that the majority of accountants i.e., 73% prefer to apply accounting principles in order that the financial statements would present fairly the financial position and the results of operations of the business entities. On the other hand the study also indicates that tax advantage or disadvantage is a factor which affected the decisions of accountants. Where the adoption of the tax law provides more tax benefit than the adoption of accounting principles 48% of accountants would apply the provisions of the Revenue Code and 44% would apply accounting principles in the preparation of financial statements. In the same situation, 36% of those 73% of accountants who indicate preference to apply accounting principles change their preference to the adoption of the provisions of the Revenue Code.

The study also indicates that 79% of accountants recommend that the Revenue Code be revised in accordance with GAAP, and 7% of accountants are not aware of differences between GAAP and the tax law. Many recommendations are proposed as a result of the study. The majority of the recommendations follow the reasoning that the application of GAAP should result in compliance with the tax law, or at least should not lose the benefits of the tax law. The study also recommends that educational institutions and professional bodies should publicise and provide education in the differences between accounting principles and tax law in order to raise the standards of accountants generally which in turn would enhance the reliability of financial statements.

ภาควิชา การบัญชี
สาขาวิชา การบัญชีทั่วไป
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต *Sunee Chaipinyo*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Natasek Chimchome*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ อาจารย์ จีรัฐเสกข์ จิมโฉม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด คุณวิชัย จีงรักเกียรติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกท่านหนึ่งที่ได้ให้คำอธิบายและคำชี้แนะเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร นอกจากนี้ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย ศาสตราจารย์ วิไล วีระปรีย คุณเจริญ ธฤติमानนท์ และคุณทรงเดช ประดิษฐ์สมานนท์ ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำและข้อคิดเห็น ตลอดจนสอบทานและแก้ไขเพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับการสนับสนุนจากธนาคารกสิกรไทย จำกัด จึงขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ

บทที่

1. บทนำ.....	1
2. แนวคิดขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับหลักการบัญชี.....	12
3. ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีกับบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร ในการคำนวณกำไรสุทธิของนิติบุคคล.....	21
4. นักบัญชีเลือกปฏิบัติอย่างไรเมื่อมีความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชี กับบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรในการคำนวณกำไรสุทธิของนิติบุคคล.....	138
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	148
บรรณานุกรม.....	175
ภาคผนวก.....	177
ประวัติผู้เขียน.....	259